

 BIBLIOTECA PRACTICĂ DE DREPT PENAL ȘI DREPT PROCESUAL PENAL

Antoniu Obancia

INFRAȚIUNILE ECONOMICE ȘI DE CORUPȚIE

Comentarii și jurisprudență

 PRACTICĂ JUDICIARĂ COMENTATĂ

Antoniu Obancia

INFRAȚIUNILE
ECONOMICE
ȘI DE CORUPȚIE

Comentarii și jurisprudență

Universul Juridic

București

-2023-

Partea I
INFRAȚIUNILE ECONOMICE

Cuprins

CUVANT-INAINTE AL AUTORULUI	5
PARTEA I. INFRAȚIUNILE ECONOMICE	7
CAPITOLUL 1. INFRAȚIUNILE CONTRA PATRIMONIULUI DIN CODUL PENAL.....	9
1.1. Precizări generale	9
1.2. Înșelăciunea	11
1.3. Abuzul de încredere	20
1.4. Abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor	22
1.5. Gestiunea frauduloasă	26
1.6. Înșelăciunea privind asigurările	28
1.7. Deturnarea licitațiilor publice	29
CAPITOLUL 2. INFRAȚIUNI DE SERVICIU CU UN PUTERNIC IMPACT PATRIMONIAL	33
2.1. Delapidarea	33
2.2. Obținerea ilegală de fonduri și deturnarea de fonduri.....	37
2.2.1. Obținerea ilegală de fonduri	37
2.2.2. Deturnarea de fonduri	39
CAPITOLUL 3. EVAZIUNEA FISCALĂ	45
3.1. Parte introductivă – impactul acuzației de evaziune fiscală.....	45
3.2. Recomandări privind adecvarea reacției în caz de control fiscal	46
3.3. Recomandări în privința prejudiciului fiscal	47
3.4. Riscul de reinterpretare a operațiunilor complexe.....	48
3.5. Probleme de garantare a dreptului la apărare în caz de formulare a plângerii penale	51
3.6. Cauza <i>Lungu și alții c. României</i>	54
3.7. Analiza infracțiunilor de evaziune fiscală	54

3.7.1. Infraacțiunile incriminate și sancționate de art. 9 alin. (1) din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale	55
3.7.2. Infraacțiunea incriminată și sancționată de art. 8 din Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale	69
3.7.3. Alte infraacțiuni incriminate și sancționate de Legea nr. 241/2005 pentru prevenirea și combaterea evaziunii fiscale	74
3.8. Considerații utile privind probațiunea în materie de evaziune fiscală	82
 CAPITOLUL 4. INFRAACȚIUNILE DIN LEGEA NR. 86/2006 PRIVIND CODUL VAMAL AL ROMÂNIEI.....	92
 CAPITOLUL 5. SPĂLAREA BANILOR.....	102
5.1. Considerații generale	103
5.2. Spălarea banilor și tăinuirea	108
5.3. Latura subiectivă a spălării banilor	110
5.4. Măsuri asigurătorii și măsura de siguranță a confiscării.....	112
 CAPITOLUL 6. GRUPUL INFRAACȚIONAL ORGANIZAT	114
 CAPITOLUL 7. INFRAACȚIUNILE DIN LEGEA NR. 31/1990 A SOCIETĂȚILOR	121
7.1. Art. 271 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	123
7.2. Art. 272 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	124
7.3. Art. 275 din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	132
7.4. Art. 280 ³ din Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale	132

CAPITOLUL 8. INFRAȚIUNI REFERITOARE LA INSOLVENȚĂ	134
8.1. Considerații generale - caracterizarea comună a infraționilor de bancrută	134
8.2. Plângerea prealabilă – element comun	136
8.3. Riscurile practicianului în insolvență	139
8.4. Bancruta simplă	142
8.5. Bancruta frauduloasă	147
8.6. Problematika blocării procedurilor de insolvență prin sechestre penale	154
 CAPITOLUL 9. INFRAȚIUNI DE MEDIU	160
9.1. Precizări introductive	160
9.2. Cadrul general. Precizări procedurale	161
9.3. Analiză specială a două infraționi frecvent întâlnite în practica judiciară	163
 CAPITOLUL 10. RELEVANȚA ACOPERIRII PREJUDICIULUI PENTRU EXONERAREA DE PEDEAPSĂ.....	168
 PARTEA A II-A. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE	175
 CAPITOLUL 11. INFRAȚIUNI DE CORUPȚIE PROPRIU-ZISE.....	177
11.1. Precizări prealabile.....	177
11.2. Reglementarea Codului penal	179
11.2.1. Luarea de mită.....	179
11.2.2. Darea de mită.....	196
11.2.3. Traficul de influență	200
11.2.4. Cumpărarea de influență	213
11.3. Infraționi de corupție cu particularitățile Legii nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție	218

CAPITOLUL 12. INFRAȚIUNI ASIMILATE INFRAȚIUNILOR DE CORUPȚIE: ART. 10-13 ² DIN LEGEA NR. 78/2000 PENTRU PREVENIREA, DESCOPERIREA ȘI SANȚIONAREA FAPTELOR DE CORUPȚIE		227
12.1. Art. 10 din Legea nr. 78/2000		227
12.2. Art. 11 din Legea nr. 78/2000		233
12.3. Art. 12 din Legea nr. 78/2000.....		234
12.4. Art. 13 din Legea nr. 78/2000.....		240
12.5. Art. 13 ¹ din Legea nr. 78/2000.....		243
12.6. Art. 13 ² și art. 15 din Legea nr. 78/2000		248
CAPITOLUL 13. ANALIZĂ SPECIALĂ A ABUZULUI ÎN SERVICIU		250
CAPITOLUL 14. RELEVANȚA PENALĂ A CONFLICTULUI DE INTERESE		261
CAPITOLUL 15. INFRAȚIUNI ÎMPOTRIVA INTERESELOR FINANCIARE ALE UNIUNII EUROPENE.....		267
BIBLIOGRAFIE.....		279

Capitolul 1

Infracțiunile contra patrimoniului din Codul penal

1.1. Precizări generale

Tratăm infracțiunile uzual întâlnite contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii cu mențiunea că bancruta simplă și bancruta frauduloasă vor face obiectul unui capitol, având în vedere că se plasează la confluența cu dreptul insolvenței.

În acest capitol tratăm abuzul de încredere, abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor, gestiunea frauduloasă, înșelăciunea, înșelăciunea privind asigurările, deturnarea licitațiilor publice.

Astfel cum am mai punctat și cu alt prilej¹, apreciem că înșelăciunea este „nava-amiral” a infracțiunilor contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii, de aceea vom începe cu aceasta.

De asemenea, am remarcat că sintagma *prin nesocotirea încrederii* nu exista în Codul penal din 1969, cel puțin nu ca denumire de capitol subsumat titlului privind infracțiunile contra patrimoniului. Cu toate acestea, doctrina a avut în vedere noțiunea respectivă. Nesocotirea încrederii înseamnă amăgire, „inducere în eroare prin falsificarea adevărului, cu prilejul formării, modificării sau stingerii unui raport juridic patrimonial”. Prin săvârșirea acestor fapte „se aduce atingere acelui minim de bună-credință și încredere care este necesar pentru normala formare, desfășurare și dezvoltare a relațiilor sociale de ordin

---

¹ A. Obancia în R. Bufan, A. Deli-Diaconescu, M. Sărăcuț (coord.), *Tratat practic de insolvență*, vol. I, ed. a 2-a, revizuită și adăugită, Ed. Hamangiu, București, 2022, p. 1023.

patrimonial bazată pe bună-credință, pe de o parte, și încredere, pe de altă parte”¹.

În mod tradițional, germenii infracțiunii stau în dol – viciu de consimțământ conform dreptului civil –, care înfrânge buna-credință. În literatura de specialitate² s-a apreciat că „în structura dolului sunt cuprinse două elemente: elementul subiectiv (intenționat) care constă în intenția, voința de a induce în eroare o persoană; și elementul obiectiv (material) care constă în întrebuintărea de mijloace viclene pentru realizarea intenției de inducere în eroare (minciuni, mașinațiuni etc.)”.

În cazul *fraudei*, s-a apreciat că „în oricare formă de fraudă, reaua-credință se concretizează printr-un act ilicit (...). În toate cazurile, fraudă este acea activitate prin care o persoană fizică ori juridică, acționând cu intenția de a-și procura un beneficiu nelegitim, își încalcă o obligație legală ori contractuală”³. Autorii arată că regimul sancționator are o reglementare mai complexă comparativ cu situația în care a fost viciat consimțământul din cauza dolului: sancțiuni de natură civilă ori penală. De pildă, fraudă contractuală poate îmbrăca și forma penală a concurenței neloiale, fiind vorba, de exemplu, de contrafacerea mărfurilor de fabrică, indicarea falsă a provenienței mărfurilor, defăimarea produselor unei firme concurente etc.⁴.

În realitate, în privința fraudei, în legislația *penală* română nu este foarte răspândită folosirea termenului *fraudă*. Referiri explicite la acest termen se regăsesc în materia prejudicierii fondurilor europene⁵:

---

¹ V. Dongoroz *et al.*, *Explicațiile teoretice ale Codului penal român*, vol. III, *Partea specială*, Ed. Academiei R.S.R., București, 1971, pp. 525-526.

² D. Clocotici, G. Gheorghiu, *Dolul, fraudă și evaziunea fiscală*, Ed. Lumina Lex, București, 1996, pp. 7-8.

³ D. Clocotici, G. Gheorghiu, *Dolul, fraudă și evaziunea fiscală*, *op. cit.*, p. 21.

⁴ *Ibidem*, pp. 25, 42.

⁵ A se vedea, în acest sens, N. Neagu, *Fraudarea bugetului Uniunii Europene și evaziunea fiscală în materie de TVA. Politică penală națională versus politică penală europeană*, în RRDPA nr. 1/2018, pp. 48-49.

„Fraudă – infracțiunea săvârșită în legătură cu obținerea ori utilizarea fondurilor europene și/sau a fondurilor publice naționale aferente acestora” – O.U.G. nr. 66/2011, art. 2 (*Definirea unor termeni*) alin. (1) lit. b) –, incriminată de Codul penal ori de alte legi speciale, ceea ce trimite la infracțiunile prevăzute în art. 18²-18³ din Legea nr. 78/2000 pentru prevenirea, descoperirea și sancționarea faptelor de corupție, aspecte asupra cărora vom reveni într-un capitol distinct. Există și alte infracțiuni care utilizează termenul „fraudă”: bancruta frauduloasă – art. 241 C. pen., abuzul de încredere în fraudă creditorilor – art. 239 alin. (1) C. pen.

De menționat este și faptul că prin O.U.G. nr. 18/2016, contrar concepției existente la intrarea în vigoare a Codului penal în 2014, de a se reduce represiunea penală pentru infracțiunile patrimoniale, s-au reintrodus faptele contra patrimoniului care au produs consecințe deosebit de grave¹. Astfel, art. 256¹ C. pen. prevede: „Dacă faptele prevăzute la art. 228, 229, 233, 234, 235, 239, 242, 244, 245, 247, art. 249-251 au produs consecințe deosebit de grave, limitele speciale ale pedepsei prevăzute de lege se majorează cu jumătate”. Din această enumerare, vom trata abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor, gestiunea frauduloasă, înșelăciunea și înșelăciunea privind asigurările.

1.2. Înșelăciunea

Art. 244 prevede:

„(1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoarea de la 6 luni la 3 ani.

(2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoarea de

---

¹ Potrivit art. 183 C. pen., „prin consecințe deosebit de grave se înțelege o pagubă materială mai mare de 2.000.000 lei”.

la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infrafracțiune, se aplică regulile privind concursul de infrafracțiuni.

(3) Împăcarea înlătură răspunderea penală”.

Față de vechea reglementare a art. 215 C. pen. din 1969, inventariem patru elemente de schimbare: (i) pedeapsa semnificativ redusă, ceea ce pune în altă lumină și aplicarea regimului prescripției extinctive, (ii) împăcarea părților ca element care încurajează stingerea acțiunii penale ca urmare a înțelegerii părții vătămate cu suspectul, pe premisa unei medieri sau tranzacții care uzual înseamnă acoperirea prejudiciului într-o formă negociată, (iii) problematica dezincriminării înșelăciunii în convenții, generată de faptul că nu mai apare un alineat explicit în acest sens cum era alin. (3) din fostul art. 215 C. pen. din 1969 – aspect asupra căruia vom reveni în cele ce urmează, având în vedere dezlegările Înaltei Curți de Casație și Justiție, (iv) problematica dezincriminării înșelăciunii prin cecuri, generată de faptul că din nou nu mai apare un alineat explicit în acest sens cum era alin. (4) din vechea reglementare, aspect asupra căruia iarăși vom reveni, având în vedere că în fondul activ al legislației penale române există încă art. 84 alin. (1) pct. 2 din Legea nr. 59/1934 asupra cecului.

În privința înșelăciunii care implică încheierea și executarea unui contract, îndată după intrarea în vigoare a actualului Cod penal, Înalta Curte de Casație și Justiție a soluționat o speță¹ în care, într-un recurs întemeiat pe prevederile Codului de procedură penală anterior, „Ministerul Public a invocat cazul de casare prevăzut de art. 385⁹ pct. 172 C. pr. pen. anterior și a susținut că, în esență, Curtea de Apel a reținut situația de fapt corectă, însă a arătat că în speță ar fi vorba de un litigiu civil.

A susținut că fapta inculpatului prin care a primit de la partea vătămată mai multe sume de bani, pe parcursul derulării unui contract, fără să își achite parțial obligațiile care îi reveneau, nu este o faptă de natură civilă, așa cum a reținut instanța, ci este o infrafracțiune de înșelăciune în contracte, pentru că în mod constant, pe parcursul

---

¹ ICCJ, s. pen., dec. nr. 1074 din 26 martie 2014, www.iccj.ro.